Рік II. ч. 107. (263) Вівторок, 20. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Бої в Північній Африці

БЕРЛІН, 19. 5. — **Головне Командування Збройних Сил подає:**

Боєві літаки знищили в каналі Ля Манш два кораблі загальної містоти 5.500 тон і ушкодили вночі 4 дальші пароплави. Дальші повітряні атаки спрямовано на кілька пристаней в південній і південно-східній Англії. Підчас повітряних боїв над **Південною Англією** зістрілено 3 англійські ловецькі літаки.

В **Північній Африці** кілька англійських протиатак під **Тобруком** відбито гарматним вогнем німецьк. африканського корпусу. Німецько-італійські війська підчас протиатаки взяли деяке число полонених. Підчас останніх боїв біля **Солюму** і **Форту** Капуццо здобуто 4 ворожі панцирні возі й інший воєнний матеріял та забрано деяке число полонених.

Ворог скинув минулої ночі розривні й запальні бомби в різних місцях Західньої Німеччини, м. ін. у **Кельні**. Знищено мешкальні доми й незначно ушкоджено залізничі шляхи. Серед цивільного населення були невеликі втрати в убитих і ранених. Нічні ловецькі літаки зістрілили 2 ворожі літаки.

Від 15. до 17. травня ворог утратив загалом **26 літаків**. З того 19 зістрілено в повітряних боях вночі, 5 зістрілила протилетунська фльота. В тому самому часі пропало 11 німецьких літаків.

Хорватія має короля

РИМ, 19. 5. — Під проводом поґлавніка Анте Павеліча прибула до Риму в неділю, 18. 5., в год. 9.30 окремим поїздом хорватська делеґація. На двірець, гарно прибраний італійськими і хорватськими (червонобіло-голубими) прапорами, прибули: Мусоліні, ґр. Чяно, секретар фашистівської партії Серена, члени уряду, голови сенату й сойму, німецький дипльоматичний представник кн. Бісмарк, японський амбасадор Горікірі, посли держав, що приступили до пакту трьох: Мадярщини, Болгарії, Румунії й Словаччини, ґубернатор Риму кн. Борґезе. і багато партійних, державних і військових достойників. Перший висів поґлавнік Анте Павеліч, що його сердечно привітав Мусоліні. Хорватська делеґація складається з біля 100 осіб. Крім членів хорватськ. уряду, архиєпископа Загребу, муфтія Ісмеда, представника музульман, належать до неї представники всіх верств, особливо селянства. Поґлавнік серед звуків італійського й хорватського гимну пройшов перед фронтом почесної сотні. Римське населення вітало сердечно хорватських гостей.

У королівській палаті на Квіриналі відбувся торжественний акт проголошення **князя Сполета королем Хорватії.**

У престольній салі біля престолу зайняли місце дипльоматичні представники союзних держав, німецький дипльоматичний представник кн. Бісмарк, японський амбасадор Горікірі, посли Мадярщини, Словаччини, Болгарії й Румунії, члени уряду, голови сенату й сойму, маршали Італії, військові й державні достойники та цілий двір.

Д-р Павеліч звернувся до короля з короткою промовою, в якій подякував за привернення суверенности й самостійности хорватському народові. Він ствердив історичні вузли між Італією й Хорватією, звернувся до короля й цісаря з проханням визначити короля Хорватії зпоміж членів сабавдської родини.

Король і цісар подякував поґлавнікові за його предложення, підкреслюючи при тому історичне значіння влучення Хорватії до діла відбудови, що його переводять Німеччина й Італія, потім визначив **кн. Сполета**, брата кн. Аости, віцекороля Абісинії, **королем Хорватії.**

Потім король привітав нового короля Хорватії поданням руки. Поґлавнік виголосив коротку промову до нового короля Хорватії.

Король Хорватії виїде в найкоротшому часі до Загребу на коронацію.

——o——

Дипльоматичні успіхи Іраку

Іракський міністер війни Самі Шаукаї вернувся вже з Туреччини. Урядові круги іракського правління подають, що мін. Шаукаї осягнув великі успіхи. Про них вийде окрема урядова енунціяція. На цьому одначе не кінчаться дипльоматичні кроки уряду. Він навязав уже дипльоматичні звязки з іранським урядом і саме тепер відбуваються у Баґдаді торговельні переговори з іранською делеґацією для скріплення господарських взаємин. Також ідуть з Іраку великі впливи на Трансйорданію. Там викрито великий арабський заговір проти еміра Абдулага. В Амані переведено багато арештувань між трансйорданськими нотаблями. В інших арабських державах викликала сильна постава Іраку також якнайкращі враження. Ось шеф ґенерального штабу сауді-арабських військ ґенерал Могамед Тарек, що перебуває хвилево у Дамаску, пише у часописі „Аль Інха": Ірак не міг зайняти іншого становиська проти Англії, яке саме зайняв, бо англ. армія так поводилася, що іракська армія мусіла вхопитися за зброю, щоб боронити честь краю. Є це тільки початок до великих боїв, що доведуть унедовзі до знищення англійської позиції в арабському світі.

Знову король Ібн Сауд вислав після відвідин іракського міністра фінансів телеграму до іракського реґента Шеріфа Харіс, в якій зазначив свою приязнь і висловив надію, що всі арабські, а з ними одночасно всі ісламські народи обєднаються до здобуття незалежности, мира і добробуту.

Нова державна форма Хорватії

Краків, 19. травня 1941.

Коли 17. травня надійшла перша вістка про те, що хорватський уряд рішив завести традиційний монархічний лад, то в першій хвилині нам здавалося, наче між змоторизованою кольоною сьогоднішнього війська зявився середневічний лицар, закований у залізну зброю. Таким самим романтизмом віяло й від того повідомлення хорватського уряду, що державним гербом нового королівства стає корона короля Звоніміра.

Але зараз же після того почали насуватися різні міркування. Перше з них намагалося вгадати, нащадок якої династії володітиме Хорватією, бо з тим питанням звичайно звязані в таких випадках дуже важні проблеми зовнішньої політики. Сьогодні воно вже ясне: хорвати запросили на свойого володаря одного з князів італійської Савойської династії, що має за собою заслугу зєднання Італії, бо тільки завдяки піддержці одного з її представників великий державний муж новітньої італійської історії ґр. Кавур міг почати й виконати свої завдання. Та побіч того, що вже знаємо, що вимоги закордонної політики відіграли велику ролю при відновленні хорватського королівства, цікавить нас ще більше питання, наскільки це було проявом внутрішнього хорватського життя. Бо традиція традицією й вона завсіди має в собі романтичну красу старовини, але щоби традиція могла бути сьогодні двигуном політичного життя, вона мусить бути жива, мусить жити в цілому народі, мусить бути невідлучною частиною національного життя. Де цього нема і де єдиним її джерелом є тільки книги вчених дослідників, там навіть монархічна традиція нічого не вдіє.

Крім того не слід забувати, що як кожний політичний лад, так і монархія вимагає, щоби її зрозуміння мали творці національної й суспільної ідеольогії, представники науки й преси та духовенства — одним словом, щоби за нею була інтеліґенція. Але таксамо важне, щоби під духовим впливом інтеліґенції дану форму влади визнали також і творці матеріяльного життя — хлібороби, промисловці, ремісники і робітники та члени всіх тих професій, що живуть із обміну й при обміні матеріяльних цінностей. Та ніякий режім не стоїть тільки словом і хлібом. Найважнішою його опорою є меч, себто військо і взагалі ті активні вояовничі сили в народі, що готові до боротьби за його існування. Під тим оглядом найбільше цікавить нас Хорватія, бо проголошувати сьогодні віднову монархії — це неабияка несподіванка, особливо коли подумати, що ще „вчора" в Европі бушували хвилі революційної демократичної стихії, що поглинули декілька старих династій, що „сьогодні" Европа стоїть під знаком перемоги могутніх масових націоналістичних і тоталістичних рухів.

Досі члени хорватської боєвої орґанізації Усташі здалека не виглядали

на людей, що добровільно підуть на обмеження своєї влади послухом вищому від усіх і одному для всіх, незмінному, дідичному володареві. І якраз це найбільша несподіванка. Одночасно з тим найбільш цікаве є те, які форми прийме співпраця нового хорватського короля і тотальної системи правління, що її ввів новий уряд д-ра Павеліча. Досі ми привикли до співпраці монархічної европейської системи з більше або менше демократичним парляментаризмом. Чимось зовсім новим є сполука монархічного режиму з тоталізмом одної національної партії. Під тим оглядом досвід є дуже неодностайний. В Еспанії така комбінація скінчилася катастрофою династії, в Італії вона діє бездоганно, в Румунії вона перейшла чималу крізу, що примусила зректися корони короля Карла, але зберегла династію. До числа тих монархічно-тотальних держав прибуває тепер Хорватія. Коли прийде до гармонійної співпраці майбутнього короля й представників Усташі, то це буде доказом, що вчорашні хорватські революціонери мають також змисл для державного будівництва, що приходить після кожної революції і що перш за все вимагає вміння самообмежити власну жадобу влади. Без цього годі притягнути всі сили нації до співпраці й годі доповнити свої ряди, що згодом рідшатимуть, новим елементом. Велике значіння матиме при тому також особа майбутнього короля.

Мабуть не без значіння було й те, що провідники хорватської держави вважали, що найкращим символом визволення Хорватії з-під панування сербів буде хвилина коронації власного володаря, що вчорашньому авторитетові сербського короля в Білгороді. протиставить сьогоднішній власного монарха в Загребі. Для широких мас хорватського населення це матиме своє психольоґічне значіння. Зрештою ознакою повної національної самостійности є не тільки духова культура з власною мовою, але також власні оригінальні державно-політичні інституції та власна система політичного життя. Це особливо важне для тих народів, що відрізняються від своїх сусідів не так дуже відмінною мовою або іншими зовнішніми очевидними знаками, але радше відмінною психікою, що формувалася під впливом інших історичних і культурних чинників.

Але дуже помилявся б той, хто думав би, що введення монархії в Хорватії вже автоматично усуває всі трудноші з її шляху. Нема ніякої політичної форми абсолютно доброї, або абсолютно злої. Кожна політична система може бути добра в відповідних умовинах. Різниця між політично-державними системами є тільки та, що в даних умовинах одна більше, друга менше надається до того, щоби здійснити ті ідеї, які собі ставить у якійсь історичній епосі якась нація. Тому суть справи не в формі, але в змісті. Коли політично-державна форма є висловом змісту, коли за нею стоять відповідні духові, боєві й матеріяльні сили, тоді це прояв тривкости. Але коли так діється, як воно було після упадку королівської влади в Еспанії в 1931 р., що вчорашні республіканці й демократи поставали монархістами, соціяльні радикали націоналістами і лібералі католиками, то це — як казав еспанський публіцист Маріо Кресеско — мусіло скінчитися невдачею всіх правих ґруп: за новими вивісками стояли ті самі міхи з тим самим старим вином. У нашій епосі бурхливих перемін люди дуже часто перемішують політичні цінности з абсолютними правдами буття й думають, що самі гасла й форми заступлять недостачу нового змісту! **М. К.**

—o—

Українське народнє шкільництво

I. Орґанізація та досягнення нашого народнього шкільництва в Ґен. Ґубернаторстві

З розвалом польської держави спинилася насильна польонізація найдальше на захід висунених українських земель у межах сучасного Генерального Губернаторства. На місце польських шкіл і польського учительства повстають українські школи з українськими учителями, яких щиро вітає українське населення, спраґнене рідної освіти, рідної науки, рідного виховання.

Особливо ж у народньому шкільництві поступала розбудова розмірно дуже скоро. До 1. березня 1941 р. повстало 914 українських народніх шкіл з 1402 учительськими силами і до них ходило правильно 91.482 дітей. Цей осяг задовільний, але його не можна вважати за повний.

Передусім у численних місцевостях, де нема найменше 40 українських дітей, щоб заснувати окрему українську державну народню школу; там ще й сьогодні українськ. дітвора ходить до польських шкіл. У тих місцевостях мусять повстати українські приватні школи з українським учительством. Підготовити ґрунт для українських приватних народніх шкіл і предложити відповідно умотивовані прохання шкільній владі — це пильне завдання найближчих днів. Про всі ті почини слід одночасно повідомляти Відділ Шкільних Справ при УЦК в Кракові для евіденції стану і праці на місцях та для інтервенції у компетентних чинників, якщо того вимагала б потреба. Мусимо доложити всіх зусиль, щоб усі українські діти безумовно найшлися в українських школах і ніодна українська дитина не пропадала в чужій школі. Це одна дуже важна засаднича справа.

Друга не менш важна справа — це створення вище зорганізованих більшеклясових народніх шкіл, бо досі орґанізаційний стан українського народнього шкільництва ще дуже низький. З загального числа 914 українських народніх шкіл є:

1-клясових народніх шкіл	617
2- „ „ „	206
3- „ „ „	59
4-7 „ „ „	32
Разом	914

Правда, в орґанізації навчання в народніх школах наступила тепер корисна зміна в порівнанні з передвоєнними відносинами. Тоді народне шкільництво обіймало три орґанізаційні ступні: I. найнижчий (1—4 клясові народні школи), II. середній (5—6 клясові) і III. ступінь (7-клясові). Тільки абсольвенти (-ки) II. і III. ступня народніх шкіл могли переходити до середніх і фахових шкіл, а з I. ступня були засуджені задовольнятися своїм мінімальним знанням і не мали змоги автоматично переходити до середніх і фахових шкіл. Тепер такий поділ народніх шкіл на ступні перестав фактично істнувати і діти кожної, навіть найнижче зорганізованої, народньої школи, мають змогу так, як і діти найвище зорганізованих 7-клясових шкіл, переходити до середніх і фахових шкіл.

Так представляється справа під формально-правним оглядом. Одначе в практиці є велика різниця між школами нижче- і вищезорґанізованими. Передусім у вищезорганізованій школі один учитель вчить однородних дітей, присвячуючи їм увесь час науки. Тоді, крім гуртового навчання, може учитель підчас лекції присвятити бодай одну хвилину шкільній дитині також індивідуально, що зрозуміло має величезне значіння. При обмеженому до мінімум числі годин навчання, особливо ж в одно- і двоклясових школах, при подільній науці (голосне і тихе заняття одночасно) навіть при найбільшій пильності не можна ніколи досягти таких успіхів, як у вище зорганізованих школах. Тільки виїмково у спеціяльно корисних обставинах може трапитися, що надзвичайно талановита дитина може часом і з одно- чи двоклясової школи дістатися до середньої чи фахової школи і робити добрі поступи. Одначе з правила такі діти з одно- і двоклясових шкіл з невистарчальною підготовою передусім не можуть здати вступного іспиту до середньої чи фахової школи, а, якщо їх і приймуть, то дотична школа має з ними великі клопоти, бо вони здержують правильний хід і розмах праці і врешті приневолені перервати науку, або усувають їх зі школи. Тому фактично тільки абсольвенти вище зорганізованих шкіл є вистарчально підготовані до середніх і фахових шкіл.

Іван Герасимович.

ДОВКОЛА ЧЕРВОНОГО МОРЯ

Анґлійські зусилля під Тобруком і Солюм не мають помітних осягів і ніяка реклама не закриє тієї правди, що вже й довкола Червоного моря стає гаряче. Ввесь арабський світ підіймає голову. І в Емен і Ґадрамут готовиться повстання, непевним стає положення і в Адені, що є анґлійськими воротами на полуднє Арабії та береже вхід до Червоного моря. Також стягає свої полки Ібн Савд на півночі. Боєві дії в Абисинії ще продовжуються. Хоч Абисинія віддалена від Італії тисячами кільометрів повітряної лінії, анґлійцям не вдається завершити остаточно свою перемогу. Князь Аоста, що командує італійськими силами, ставить завзятий опір.

—o—

І НА МАЛЬТІ ГАРЯЧЕ...

Анґлійці вже стали признаватись, що німецькі бомби дають їм доброго чосу на Мальті. Пристані щораз більше понищені і не можуть давати потрібного захисту кораблям. Щораз гарячіше і скрутніше з Мальтою.

—o—

БОЛГАРСЬКО-ХОРВАТСЬКІ ВЗАЄМИНИ

Часопис „Утро" подає, що незабаром буде призначений болгарський посол, який відійде з членами посольства до Загребу. Часопис „Зора", згадуючи про прийняття провідником хорватської держави д-ром Павелічом болгарських студентів, подає, що провідник підчеркнув звязки між болгарами й хорватами, які тепер ще більше затісняться, щоб високо піднести національний прапор в цій частині Балкану в змаганнях за новий лад.

—o—

Зїзд українських ремісників

Дня 17. травня ц. р. відбувся в Кракові у салі Українського Освітнього Товариства перший зїзд українських ремісників Ген. Губернаторства. У зїзді взяло участь 63 учасників, в тому 55 ремісників, представників ремісничих секцій при УДК і 8 представників українських господарських централь та інших установ, у цьому представник ремісничої палати і представник німецького уряду внутрішніх справ. Заступлені були ось такі міста: Краків 24 учасників, Ярослав 7, Сянік, 4, Перемишль 3, Радимно 3, Криниця 2, Закопане 2, Динів 1, Замістя 1, Лежайськ 1, Тарногород 1, Сталева Воля 1. Щодо фахів, то найчисленніше були заступлені кравці, бо 13, столярів було 8, слюсарів 4, шевців 4, кушнірів 2, а бляхарів, малярів, будівельників, римарів, мулярів, перевізників, цукорників, пекарів, фризієрів, килимарів, меблярів, кафлярів, вирібників музичних інструментів та інших по одному.

Присутні звернули увагу на те, що відносно дуже слабо була заступлена люблинська область, дарма, що так само знала про зїзд. Думаємо, що з уваги на вагу справи було б доцільне влаштувати для ремісників Люблинщини окремий зїзд, може у Холмі, чи в Любині, з повторенням рефератів. Бо ж їм також потрібно знати те, що відноситься до їх звання.

Зїзд відкрив інж. Мілянич, керманич господарського відділу Українського Центрального Комітету. Референт згадав про колишні світлі часи нашого ремісничого стану, цієї опори українських міст і про вагу ремісника в сьогоднішніх часах. Тому, коли сьогодні кличемо: опановуймо місто, то думаємо: розбудовуймо наше ремесло, удосконалюймо вже істнуючі варстати, творім нові, вишколюймо новий ремісничий наробок. Не занедбуймо також села і тут змагаймо до створення наших добрих ремісничих сил. До цих завдань допоможе нам добра мережа ремісничих орґанізацій.

Вітаючи всіх приявних в імені провідника УЦК і. обіймаючи провід, попросив до президії пп. Глушевського й Ошґу, а на секретаря п. Зарічного. Привітання для зїзду зложив від німецького уряду полк. Бізанц, а крім того правний дорадник при шефі дистрикту д-р Загайкевич, керманич українського відділу Кооперативного Союзу інж. Павликовський і від Українбанку дир. Мицик.

Промовці підкреслювали прихильність їх установ для ремісничого стану й для розвитку ремесла. Між іншим полк. Бізанц підкреслив вагу ремесла для всіх господарських ділянок, а зокрема українського ремісника в Ґен. Ґубернаторстві, при чому підкреслив, що німецький уряд кладе й буде класти натиск на вишколення ремісників у Ґ. Ґ., бо бачить недостачу добрих ремісників.

На зїзді виголошено 5 рефератів. Перший референт п. Бродович подав звідомлення з дотеперішньої дільности у ділянці орґанізації нашого ремісничого стану. Референт накреслив історію орґанізації ремісників при УЦК і всіх УДК.

У другому рефераті, що його виголосив м-р Конюх, зясовано значіння орґанізації ремісників у громадському житті, орґанізаційні форми ремісництва в Німеччині й у Ґен. Ґубернаторстві та можливості для розвитку нашого ремісничого стану. Українські ремісники мають стати повновартним станом в українському народі. Але треба довести до того, щоби кожний був у першій мірі громадянином.

Інж. Шах подав у свойому рефераті можливість праці для українських ремісників у Ґен. Ґубернаторстві. Між іншими підкреслив конечність створення союзу українських ремісників.

З черги про правне обличчя ремесла в Ґен. Ґубернаторстві виголосив реферат д-р Площанський. Референт вияснював законні приписи, які зобовязують ремісників, почавши від учня аж до майстра, та права, які дає сьогоднішнє законодавство.

Д-р Витанович говорив у свойому рефераті про кооперативи для ремісників, як про орґанізації для самодопомоги. Потрібна спільна допомога в кредиті, в набуванні сирівців чи у збуті виробів. А цього нашому ремісникові навіть дуже потрібно.

У дискусії на ці теми забирали голос такі пп.: Галібей — Замістя, Сидорко — Сянік, Лазор — Радимно, Сеньків — Криниця, Оршак — Краків, Заразко — Перемишль, Барбар — Ярослав, інж. Кохановський — Краків, Ожґа — Лежайськ, Адамський — Криниця, Денисенко — Краків, Стельмах — Краків, Сікора —Тарногород. Даниленко — Краків, Глушевський — Краків, дир. Мицик — Краків, Скіцький — Ярослав, Бродович — Краків, інж. Творидло — Краків, Васьо — Ярослав.

На основі рефератів і дискусії ухвалено резолюції, які можна б уйняти в чотири ґрупи, а саме: загальної натури, господарські, виховно-шкільні і бранжеві, а зокрема ще кредитові.

Кидаючи ще раз оком на цілість нарад підкреслюємо велике зрозуміння завдань, які ждуть на наш ремісничий стан. Ці вияви охоти до співпраці,до спільної допомоги, до піднесення ремесла на вищий рівень говорять про наш ремісничий стан якнайкраще. А гарним виявом національної спільноти без огляду на звання була складка на фонд допомоги українському студентству в сумі 128.60 зол., яку присутні зложили на саму тільки пригадку п. Глушевського, що нам треба не тільки ремісників, але й людей з вищими фаховими студіями.

Цілоденні наради закінчилися національним гимном.

——o——

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА

Коли Марс світом ходить...

...Покинув я в Римі сонце, блакить і сердечних приятелів. Поїзд, вирвавши мене з того окруження, ніс мене в ті сторони, де я зустріну холод чужої землі і сумні, чи квасні настрої земляків.

Довгий час у задумі я дивився й не бачив ні сонця, що по весняному припадало до свіжого сірозему, ні зелених піній, ні димлястих оливкових садів, ні першої зелені піль, що раділи добрим, сердечним сонцем, ні отар овець, що весело скубали — сам не знаю: траву, чи проміння сонця, що спливало з землі. Всього того я не бачив, бо душею був дуже далеко — десь аж у безвістях молодих років у рідному краї. Та струснувшись із цього сну, я став — як звичайно — стежити за тими горбами, тими селами й містечками на горбах із їх старовинними церквами, за тими замками, що вірлиними гніздами до скель приліпилися. Минули Орвієто, потім озеро Больсена, що сафіром грало — і поїзд гнав уже просторими полями або лагідними й плавкими горбами округи Тоскани.

Тут завсіди почуваюсь, неначе в нашій Полтавщині з її селянами-філософами. Всюди на полях працюють селяни: орять, очищують великими ножисками винну лозу, жінки відрізані віти складають у вязанки.Чим ближче до Фльоренції, тим краєвид густіший від винної лози, тим мякше здіймаються димні оливки. Перед очима де-неде зявиться ріка Арно, що перекочується по камінню, як наш Прут, і біжить нестримно кудись наперед.

Врешті в долині виринає могутня баня Брунелескія на соборі Санта Марія дель Фіоре. Це — Фльоренція, де ми за яких пятнадцять хвилин будемо.

І ось два дні, блукаючи попід чистою блакиттю, живете тим супокійним, благородним, родинним темпом цього міста, що має добру, палку душу, як його сучасне населення. Живуть тут усі родиною. Старенького крамаря, до якого ви заходите на шклянку вина і на добрий кусень сиру, хто не прийде, кожний кличе: Дзійо! (Цебто: Дядьку!). А він хвалиться:

— Ось яка в мене широка рідня!

Спитаєте першого ліпшого стрічного, про що хочете — і він вам усе щиро й до подробиць вияснить, немов би ви вже з ним не давні знайомі, а навіть приятелі. А ті славні фльорентинки з пянкими, мрійливими очима (даруйте мені, що знову про... жінку!) як на вас поглянуть, то, хоч би й старий лис, забуваєте, де ви, що з вами, язика в роті як і не було. Щастя, що людина вміє панувати над тим моментом безрузичности, а то б...

З мистецького боку Фльоренція, як і Рим: усе поховане. І спостерігаєте одно дуже цікаве: хоч тут було за вісім місяців війни всього три нешкідливі протилетунські тривоги (в Римі багато більше), проте тут солідніше, основніше поховали, позакривали мистецькі цінності, чого не зробили в Римі. Ви бачите, що славні різьби, плоскорізьби, фрески просто замуровані, старовинні вітражі з XIV—XV століть зняті. В церкві Санта Кроче — пантеон фльорентійських лицарів, філософів, поетів, мистців, музиків — де є каплиці з фресками Чімабуе (XIII ст.), Джіотта (XIV ст.) ці каплиці просто замуровані, а різьби Донателля забиті мішками з піском на цеглянім підмурівці. Те саме з фресками Мазаччія у церкві Санта Марія дель Карміне. А в деяких церквах каплиці із старовинними стінописами „пошпрайсовані".Так поховались усі твори таких мистців-великанів, як Ґіберті, Донателльо, Верроккіо, Люка деллія Робчія, Чімабуе, Джіотто, Сімоне Мартіні й інші. В льоджі Лянца вже не видно славної різьби Тезея-Бенвенута Челлінія: просто обмурували Тезея. На майдані Уффіці ще стоять незакриті постаті вел. ґеніїв ренесансу — поетів, філософів, мистців. Між ними М. Макіявеллі тепер, підчас світової завірюхи, робить таке враження, наче хоче ще щось додати до свого капітального твору „Володар". Справді, секретар старовин-

Творім власне пожарництво!

Розпорядок Ґенерального Ґубернатора про охорону перед вогнем.

Трапляється до цього виїмкова нагода. Оце недавно проголошено розпорядок Ґенерального Ґубернатора про охорону перед вогнем з 22. квітня ц. р. Він ставить вимогу до всіх міських та сільських громад утворити пожарні сторожі для охорони перед вогнем та іншими публичними катастрофами. До них слід зачислити повені, землетруси, воєнні дії, тощо.

Розпорядок розрізняє чотири роди пожарних сторож: професійні, добровільні, примусові й фабричні. В одній місцевості може істнувати побіч себе більше родів пожарної сторожі. Професійні сторожі повинні бути в громадах, що числять понад 50.000 мешканців. Там, де нема професійної сторожі, начальник громади утворює добровільну пожарну сторожу або примусову, а в деяких випадках обидві. Проте засадниче будуть творені добровільні сторожі, хіба що не буде стільки охотників, як цього вимагає закон, а саме 24 людей і командант.

Добровільну сторожу поклике до життя начальник громади. Він видає до мужчин від 17 до 55 літ життя відозву з закликом вписуватися до сторожі. Членом сторожі можуть бути всі здорові мужчини, некарані тяжкою вязницею і власновільні, на яких згодиться місцевий староста. Жиди й ті, що втратили громадянські почесні права, не можуть бути членами сторожі. Кожний кандидат вносить до громади письменне подання з проханням приняти його на члена. Обовязок служби в пожарній сторожі кінчається по скінченні 60 літ життя. Добровільною пожарною сторожею командує людина, визначена старостою. Всі члени сторожі складають перед старостою приречення послуху й сумлінного виконування своїх обовязків. Командант сторожі має великі управнення. Він може карати членів сторожі за нарушення обовязків. Члени користають із усяких полекш та можуть одержувати винагороду за їх діяльність при пожежах і інших катастрофах. Сторожа є власністю громади й тому підлягає наказам начальника громади.

В громадах можуть бути покликані до життя також примусові пожарні сторожі. Хоч розпорядок не каже, коли громади покликують примусові сторожі, можна думати, що в випадку, коли заклик начальника громади до створення добровільної сторожі не увінчається успіхом, а в громаді не істнує професійна сторожа. До служби в обовязковій сторожі є обовязані всі мужчини від 17 до 60-го року життя, крім недужих, караних, жидів і т. д. Звільнитися від цього обовязку можна тільки тоді, коли є важні для цього причини.

Всі більші фабричні заведення мають обовязок створити фабричну пожарну сторожу. До неї мають обовязок належати всі дужі й молоді робітники. Найменше число сторожі — це 18 людей і командант. Фабрична сторожа може бути покликана до виконування обовязків поза межами фабрики навіть на терені цілої громади.

Усі сторожі, без огляду на їх рід, є обовязані берегти безпеку громадян, у першу чергу перед вогнем, на території своєї громади та на територіях сусідніх громад у відступі 15 км. від границі власної громади. Староста може наложити на сторожі окремі тяжчі обовязки. До помочі пожарній сторожі може бути покликаний загал населення. На заклик начальника громади або уповноваженої ним людини всі мешканці громади обовязані стати до боротьби з вогнем чи іншою стихійною небезпекою. Власники означених річей і потягової худоби обовязані зголоситися до помочі з тими річами. В практиці воно виглядатиме так, що начальник громади визначатиме на кожний рік людей, що мають обовязок на кожний заклик стати до боротьби з вогнем ураз із кіньми, возами, автами і т. д. Участь у цій помочі є обовязкова. Всякі занедбання суворо каральні. Члени пожарних сторожей і загал населення, що підчас вогню понесли шкоду, можуть одержати відшкодовання. Про це рішає остаточно повітовий староста, а в виділених містах Шеф Дистрикту.

Як бачимо, загал населення є обовязаний до виконування пожарничої служби. Якщо не зголоситься відповідна кількість добровольців, тоді до сторожі покликують обовязково. В усіх родах пожарних сторож обовязує сильна дисципліна. Навіть у добровільній сторожі обовязує послух, який виборює командант сторожі карами, що стоять до його диспозиції. Командантів іменує староста й він є зверхником усіх сторож у повіті. Нагляд виконує за посередництвом свого технічного дорадника та інструкторів. Крім цього нагляд над діяльністю пожарних сторож має комендант німецької порядкової поліції, а це тому, що пожарну сторожу вважається за допомічну поліційну службу. З уваги на це, пожарні сторожі будуть виконувати велику виховну ролю. Вони привчатимуть не тільки, як боротися з вогнем, із водою чи з іншою стихією, але також вчитимуть карности, порядку й інших, так нам потрібних, чеснот.

Про технічне випосаження сторожі має обовязок дбати громада. Вона теж обовязана поносити кошти науки, всяких вишкільних курсів, вона ж повинна справити однострої для членів сторожі та виплатити їм відшкодування за втрачений заробіток і інші шкоди, що їх вони понесли в звязку з виконанням служби.

Як ми вже згадали, всякі провини проти постанов зясованого розпорядку є каральні. Карати може начальник сторожі, староста, а в тяжчих випадках німецькі суди, які можуть застосувати навіть кару тяжкої вязниці, або й смерти. На випадок провини більшої кількости осіб, староста може наложити кару на громаду.

Як бачимо, зреферований розпорядок покликує в кожній громаді до життя пожарні сторожі. Всі наші села мають неабияку змогу відновити свою давню протипожежну діяльність. Усі тямимо ті часи, коли наші „Соколи" одним із найважливіших своїх завдань уважали пожарництво. Згодом польські власті відібрали нашим „Соколам" право до пожарництва, передавши його всеціло „стражам пожарним", до яких входили виключно поляки. Українці їх уникали, бо сторожі були з правила знаряддям польонізації й деморалізації села. Сьогодні треба нашим землякам забути про давні упередження й у всіх українських та мішаних громадах взяти пожарну акцію в свої руки.

В звязку з цим, перед нами виринають дуже важні питання орґанізації українського пожарництва в Ґенерал-Ґуберніаторстві. Цю акцію вже започаткував УЦК закликом зголошуватися на пожарничий курс та реєстрацією всіх фахових пожарничих сил. Слід було би утворити в УЦК окремий пожарничий реферат, згуртовавши в ньому наших, нечисленних зрештою, фахівців. Окремі реферати треба створити негайно в УДК та Делеґатурах. Вони матимуть за перший обовязок порозумітися з начальниками всіх українських громад і спонукати їх якнайшвидше утворити пожарні сторожі з чисто українського елементу, виінувати їх якнайкраще (сикавки, однострої, тощо) та перевести вишкіл нових членів.

Разом із цим повстає обовязок видати якнайшвидше український підручник до пожарництва, в якому, крім технічного знання, треба подати правні основи пожарництва в Ґ. Ґ. та практичні вказівки, як засновувати й вести пожарні добровільні сторожі.

Незвичайно важна справа пожарничої терміноньоґії. Гурток наших пожарників повинен зразу взятися до устійнення бодай найконечніших пожарних термінів, без яких буде годі переводити навіть початковий пожарничий вишкіл і вправи.

З уваги на величезне значіння власного пожарництва, значіння, яке спирається не тільки на здобутті технічного пожарничого знання, але також — і то в першу чергу — на засвоєнні підставових громадських чеснот: карности й громадської солідарности, закликаємо все наше громадянство піддержати клич: у кожній українській громаді — українська добровільна пожарна сторожа!

Я. П.

—o—

ної Фльоренції робить якесь траґічне враження: невблаганности долі.

Заходите ще до церкви Сан Лоренцо, що її будував славний архітект ренесансу Брунеллескі — майстер найвзнеслійших мелодій у архітектурі, що її фасада — проста, сіро-камінна — є символом колишньої сили, черствої, різкої, цього міста; і в цій церкві вже цінне замуроване, обмуроване. Те саме в соборі Санта Марія дель Фіоре: вітражі зняті, вікна замуровані. У хрестильниці св. Івана троє славних дверей у бронзі з плоскорізьбою Ґібертія — замуровані. І так усюди: пустка, мовчанка. Зауважуєте одну річ: що й по смерти мистців їх степенують: усі твори епіґонів, хочби й старовинних часів — XIV—XV стол., лишено зверху, на долю-недолю війни. Що ж до мальовил із XVI—XVII століття — то ніхто ними не піклується. Виходить, що після XIV—XV ст. не треба було нам в Европі родитись.

Хочете ще кинути по Фльоренції оком згори — і їдете на гору Сан Мініято. Їдучи містом, круто вуличками, ще раз із захопленням і з великою мовчанкою подивляєте старовинні палати маґнатів давнього міста: Строцці, Ріккарді, Медічі, Торнабуоні, Пацці — все це палати-велити на два поверхи; у наші часи вмістилося б там — беручи висоту їх — і шість поверхів. Архітектура — гармонія, простір, велич, але сила, могутність у ній, що збільшує її, цю силу — сірий, бльоками-велитнями естетично зложений камінь. Сідаєте на трамвай і за двадцять хвилин ви на горі Сан Мініято. Є тут і старовинна церква цього ж святого. Заходите і бачите, що ця церква своїми мистецькими творами визиває небезпеку війни: нічого тут не закрито, не замуровано. І в цій сонячній, далекій від міста тиші ви припадаєте до старовинних мозаїк у головній абсиді норманської доби: до Христа-Царя, що його нормани відчули через Візантію; до темпер Джіованнія Біонда, до безліччі інших стінописів-фраґментів, до великого образу темперою Антонія Полляйоля з XV стол.

Виходите на подвіря перед церквою. Внизу простягається Фльоренція, що тепло сіріє і червоніє крівлями, палатами, банями і вежами. Тут-там гордо, аристократично чорніють кипариси, що самотою у синяву задивлені. Широкою биндою пропливає Арно. Над усім містом панує недосяжна баня собору Санта Марія дель Фіоре — символ і знамено цього найкращого у світі міста, де зродилась виросла культура Европи.

На боці — здіймаються горби Фієзоле, на яких чистими, ясними цятками де-не-де біліють малі віллі, а біля них темніють, як сторожі ритму і мельодії сонця, кипариси.

—o—

ЄГИПЕТ ПРОТИ ВІЙНИ

ЖЕНЕВА, 19. 5. — В єгипетській пресі була поміщена заява колишнього премієра а тепер посла Ісмаїла Сідкі Паші про вдержання невтральности Єгипту. Тільки підкуплені Анґлією хочуть втягнути Єгипет у війну. Якщо Анґлія далі буде робити заходи втягнути Єгипет до війни, тоді Єгипет буде примушений піти слідом Іраку й виповісти війну Анґлії. Завдяки королеві Фарукові — Єгипет є й залишеться невтральним. Цю заяву Сідкі Паша відчитав у парляменті.

—o—

ІРАКІЙЦІ НАСТУПАЮТЬ

БЕЙРУТ, 19. 5. — Іракські війська перейшли в багатьох місцях до наступу на бох з анґлійськими військовими частинами. Вістки з Баґдаду потверджують між іншим сильну контрофензиву в околицях Басри. Тут розгорілася вже завзята боротьба. Інші арабські військові відділи під проводом палестинського провідника Фавдія Кавкія проломили анґлійську лінію в пустині біля Ітаблюс і тут укріпилися.

Перемога іракських військ викликала у цілому арабському світі великий підйом.

—o—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

20. Вівторок — Явл. Ч. Хр. Ак.
21. Середа — Івана Б. ап. і с.

— ДО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ БУКОВИНИ. Представник УЦК відвідав майже всі табори й назначив у них Мужів Довіря, за винятком кількох таборів, що їх не міг відвідати з технічних причин і де число українців незначне. Тому, що в найближчім часі нова обїздка представника УЦК не передбачена — проситься, щоб українці, які перебувають у таборах, у яких представник УЦК не був, зголосилися негайно письменно до УЦК, звідки одержать потрібні інформації та вказівки щодо їхнього приміщення на працю в Г. Г. — Український Центральний Комітет, Краків, Ґрінештрассе 26/5.

— ОСТАННІЙ ВИКЛАД НАУКОВОЇ РАДИ при УЦК у Кракові з ділянки Шевченкознавства з нагоди 100-ліття появи „Гайдамаків" відбудеться в середу 21. травня ц. р. в год. 19-ій (7-ій вечером) у салі Українського Видавництва при Райхсштр. ч. 34. У програмі відчит проф. Плятона Лушпинського з Варшави на тему: „Шевченкові Гайдамаки", в якім прелеґент подасть до відома дуже цікаві висліди своїх довголітніх дослідів над першими історичними поемами Шевченка. — Гостям раді.

— РОКОВИНИ СМЕРТИ МИКОЛИ МІХНОВСЬКОГО вшановують Українські Комбатанти в середу 21. травня ц. р. Надзвичайними Сходинами з рефератом у салі Харчівні УДК при вул. Зеленій ч. 7, I. пов. у Кракові. Початок вшанування — год. 19.30. Приявність обовязкова. — Управа Секції ДУКТІН.

3х

— РОДИЧІВ І ОПІКУНІВ дітей моїх учениць прошу прибути ласкаво в середу, 21. ц. м. між год. 18—19 до салі УОТ у справі костюмів на Свято Весни. — Ірина Ґоґульська.

— ВЗИВАЄМО П. МИКОЛУ БОЙЧУКА, що тепер перебуває в Сяноці, приїхати до Кракова і не робити дальших замовлень, а Вп. Громадян просимо не вплачувати до рук п. М. Бойчука ніяких зачетів. — Українське Видавництво в Кракові.

— СЕКЦІЯ ІНЖИНІРІВ при УЦК, Краків, вул. Зелена 26/7, просить інж. Гр. Мельника з Конюхова в важній справі подати негайно свою теперішню адресу.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ в місяці лютому зложили переселенці з Буковини, табор 92 Ґлац (Шлеськ) у нім. марках: Григорчак Теодор 4, Моровик Володимир 3, Кира Лесь 2, Радомський Іван 2, Вінчарюк Михайло 1, Григорчак Теодор 2.50, Кира Лесь 2, Радомський Іван 2, Кліщ Володимир 3, Вишинський Ілько 1.50, Албота Володимир 1.50, Моровик Володимир 1. — У Ридерсфель зложили в місяці січні 1941 р.: Василь Костик 6, Бабій Мирослав 5, Кравецький Володимир 3, Курилюк Осип 2, Бігун Василь 2, Струк Володимир 2, Залецький Степан 2, Піхальський Станислав 2, Ничка Константин 2, Сахнович Василь 2, Качмар Кузьма 2, Остафійчук Михайло 2, Терещук Василь 2, Ґалаґан Олександер 1. — В таборі в Шурґаст зложили: Петрук Юлія 3, Ілюк Марія 1, Чунтуляк Василь 2, Мельничук Емілія 0.50, о. Мельничук Василь 2, Житарук Ольга 1, Сорочинська Марія 1, о. Фотій Дмитро 4, Служович Аристейка 1, Майданський Микола 4, Майданський Юрій 2, Майданська Евдокія 3, Макаренко 2, Михайловський 2, О. Ткачук 1, Колотило В. 2, О. Диба 2, О. Онуфрейчук 1, Бандинда 1, Добрянська 1, Басараба Степан 0.50, Мельничук Ігор 1, Труфин 1, Гаврилець 2, Сафтють Василь 2. — Разом 43 РМ.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили в Ряшеві в місяці березні (в злотих): д-р Антоневич 5, Білецький Омелян 5, Богатнюк Петро 3, Бардин Мих. 2.50, Вацик Мирон 10, Ґец Микола 5, Голубович Олег 2.50, Гальчук Павлина 3, Гірняк Зеновія 2, д-р Гайдучок Петро 2, Дорожинський Любомир 2, Зеленяк Михайло 5, Кікта Теодор 10, Клюфас Мирослав 5, д-р Климишин Володимир 5, Коростіль 3, Кузик Василь 5, Лаврук Роман 10, Любак Михайло 5, Манько Іванна 10, Мамчук Іван 5, Мосевич Любов 2.50, Назаревич 10, Посацький Лев 2, Посацький Степан 2, Палидвір Михайло 2.50, Пляцко Семен 20, Сліпий Іван 2, д-р Стронціцький 10, Стрільців Евген 5, Стефанович 5, Тучак 3, Терлецький Іван 1, Чавс Володимир 5, о. Шараневич Омелян 10, Ярославська Евгенія 1, Яцриик Іван 2, Калинюк Адам 5, Венґер Іван 2, Любий Ілярій 10, Кілин Василь 5, Кузик Дмитро 10, Клюфас Маріян 5, Головатий Юл. 10, Шкамбарс Степан 20, Шкільник 5, Щирба Марія 2, Сивак Осип 5, Сиротюк 20, Шелепетень Микола 4, Хома Петро 10, Худоба Микола 5, Яворський Богдан 5, Яворський Федь 3, Чехович Зеновій 5, Пасічник Олекса 5, Прухницький Роман і Ярослав 10, Сембратович Микола 5, Нагніт Микола 10, Петрик Володимир 10, Мадай Василь 2, Коропей Володимир 2, Куціль Маріян 3, Матейко Семен 3, Іжицький Володимир 2, Степаняк Іван 5, Кушнір Анна 10, Куровець Василь 2, Дзидзай Василь 2, Колодій Василь 20, Мацюрак Василь 3, Пизюр Евген 2.50, Федишин 2, Польняк 2, Кушнір 5, Кузик Теодор 1, Косоноцький Степан 2, — Шевня-село 15, Суховоля 15, Чешин-село 8, Селиська-село 5, Вол. Снятицький 30, Район Ляшів — П. Павлишин 48, збірка інж. Залізка 250, Любче-село 10, Замістя 191.50.

З концертової салі

Концерт Українського Національного Хору у Кракові

Черговий концерт Українського Національного Хору під управою В. Божика, що відбувся 12-го травня ц. р. в Кракові, при битком набитій салі Старого Театру, пройшов серед дуже теплої атмосфери, що вміру виконування старих козирів популярного концертового репертуару, переходила в вибухи нестримного захоплення.

В чому ж криється тайна великих осягів цього хору? В першу чергу — це заслуга диригента В. Божика, що скупчує в собі всі дані, потрібні провідникові такої музичної збірноти, його безперечної музикальности й диригентського таланту. В. Божик не лише має закінчену загальну й спеціяльну музичну освіту, але й естрадну практику — сам він, як співак-тенор, був членом різних вокальних ансамблів. Саме ця сполука різних елементів музичної індивідуальности дає йому можність проби сил на творах поважної музики, але й дозволяє йому щасливо балянсувати на межі мистецтва і „півмистецтва", без надто великого нарушення канонів музичної естетики.

Вже після вислухання ледви кількох пісень слухачеві стає очевидним, що В. Божик вміє надати кожному виконуваному творові своє виразне інтерпретаційне обличчя, вповні володіє технікою хорової диригентури, включно з умінням видобути з хору всякі, хочби найтонші нюанси, а для повної характеристики його музичного профілю треба додати, що навіть у творах перейнятих із репертуару б. хору Д. Котка, зумів у більшості випадків найти свій індивідуальний підхід і нові виразові можливості. Таксамо дві його веснянки „Царівна" і „Жучок" кажуть надіятись, що і в хоровій композиції схоче Божик сказати своє слово.

Програма останнього концерту корисно відрізнялася від минулорічної. Придбання вартісних творів, головно XXXII-го концерту Д. Бортнянського, дальше нові композиції Й. Хомінського й ін., значно підвищили музичний стаж репертуару й усунули в тінь усяку „давидовщину", що їй місце дійсно в наддатках. При клясифікації поодиноких точок. на першому місці треба поставити виконання концерту Д. Бортнянського „Скажи ми, Господи". Без огляду на транскрипцію на мужеський хор і звязану з тим зміну тонації, сама композиція нічого не втратила з свойого характеру, а вдумлива інтерпретація Божика вміло підкреслила питомий їй молитовний настрій і плястично виразила контрапунктичне мережево кінцевої частини.

Вслід за тим велике враження викликала цінна мініятюра Леонтовича „Ой, пряду", зокрема „Кубанська пісня козака" — правдива перлина в творчости великого мистця хорів Ст. Людкевича. Цікаве, як одна з проблем хорового співу, що щойно цього року ця пісня блиснула в повній своїй красі. Деякі твори вимагають дійсно довгого часу, щоб у них вповні „вспіватися".

Окремо треба спинитися над двома новими композиціями Й. Хомінського: „Зайко" і „Засвистали козаченьки". Умисне вживаю тут вислову „композиції", щоб зразу відмежувати їх від поняття аранжементів народніх пісень, з якими вони нічого спільного не мають. Народній мотив — це тут тільки тематичний матеріял до більшої музичної форми. Й. Хомінський вперше представився як український композитор і його вдалий дебют треба щиро привітати. Автор навязав зразу до кінцевих вислідів праці старших композиторів над народньою піснею і послідовно розвиває створену Леонтовичем і Козицьким форму перекомпонованої пісні. Модерна, місцями політональна, гармонія, вправне голосоведення, опанована музична форма свідчать дуже позитивно про автора. До успіху пісень причинився в значній мірі сам хор, опанувавши вповні гармонічно скомпліковані й інтонаційно важкі твори. Обі композиції займуть почесне місце в нашій, ненадто багатій літературі мужеських хорів, як зразки нового підходу до народнього пісенного матеріялу.

Хоча відомі нам трудноші з підбором нового репертуару, проте бажаємо УНХорові, щоб він якнайскоріше спромігся відновити програму концертів та позбувся повторювання заєдно річей вже надто відомих із давніших виступів того чи іншого хору. Друга вимога до УНХору — це необхідність покращання складу перших тенорів. Відповідні коректури таки конечні. Найвартісніша складова частина ходу — це баси, зокрема Пухальський зі своїм культурним і мяким тембром. Середні голоси вимагають скріплення. Поза тим УНХор — це дуже вартісна мистецька одиниця і просто неоцінений фактор пропаґанди нашої музичної культури.

Богдан Пюрко.

50.000 анґлійського тонажу пішло на дно

БЕРЛІН, 18. 5. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Німецький підводний човен під проводом капітана-ляйтнанта Шеве повідомив про те, що затопив пять британських торговельних кораблів загальної містоти 33.612 тон. Німецькі боєві літаки знищили на морі на схід від Шотляндії і на північний захід від Ірляндії три ворожі озброєні торговельні кораблі загальної містоти 16.000 тон. Вони також поцілили бомбами два інші ворожі кораблі. Останньої ночі відділи німецьких боєвих літаків атакували кілька годин з добрим вислідом заведення воєнного промислу і засоблення в одному місті в середній Анґлії. При тій нагоді німецькі летуни зістрілили над ворожою територією один британський літак. Німецькі боєві і ловецькі літаки успішно бомбардували вдень і вночі британські летовища. Особливо вдатна була атака на летовище Говкінґс. Атака на летовище в Сент Евел спричинила важкі шкоди в галях, приміщеннях і на самому майдані. Німецька морська артилерія обстріляла ворожі кораблі, що намагалися підплисти до побережжя каналу. Ворожі кораблі мусіли завернути.

В північній Африці німецькі стежні відділи перевели в районі Тобруку успішні випади і захопили чимало полонених. Два ворожі повзи знищені. Німецькі частини відкинули на схід сміливою протиатакою британські сили, що вдерлися до Солюму і Форту Капуццо. Солюм і Форт Капуццо та всі інші попередні становища знову є в руках німецького африканського корпусу. Німецькі боєві літаки брали успішну участь в боях біля Солюму і Тобруку. На Середземному морі одиниці німецького летунства успішно заатакували кілька разів вночі 16. ц. м. і 17. ц. м. летовища і портові обекти на острові Мальті.

Останньої ночі слабі ворожі сили скинули в західній Німеччині без цілі розривні і запальні бомби. За виїмком малого промислового заведення ворожі бомби поцілили незначні господарські цілі. Німецькі нічні ловецькі літаки зістрілили два ворожі анґлійські літаки.

Французький протест проти анґл. нападів

ВІШІ, 19. 5. — *З урядових кругів у Віші подають, що анґлійські літаки бомбардували 14. і 15. травня летовище в* **Пальмірі й Раяку** *в Сирії, при чому згинув один французький старшина і ранено більшу кількість вояків. Дня 16. травня анґлійські літаки бомбардували передмістя Бейруту Кашрафі та обстрілювали летовища у* **Мецце і Раяк** *з машинових крісів. Шкід не було ніяких. Анґлійські літаки розкидають часто по цілій Сирії летючки і в них взивають населення до повстання проти французького уряду. Такі „подвиги" Анґлії є наявним актом проти Франції. Французький комісар Сирії зголосив в анґлійському консуляті протест.*

Український весняний сезон у Берліні

Берлін, травень 1941.

Не зважаючи на непривітливу весну, розпочався в Берліні вже жвавий український сезон. Поза рямками частіших рефератів, сходин і прогульок, які філія УНО влаштовує тут для окремих робітничих таборів, відбулось в останніх днях кілька цікавих імпрез: рецитаційні вечори, дебют хору під проводом дир. Осташевського, свято моря і т. п.

Свято моря відбулося 4. травня ц. р. в формі святочних сходин, які започаткувало вступне слово голови філії УНО в Берліні, п. Зайцева. На програму зложились ще: промова п. А. Білинського, численні деклямації та виступ хору під орудою п. Осташевського.

Великою й приємною несподіванкою, що її зробила українському громадянству берлінська філія УНО, було зорганізування відчиту **Уласа Самчука** дня 10. травня ц. р. в салі Шумана. Улас Самчук, якого слухало понад 500 осіб, говорив на тему: „Від санкюльотів до СА", якої основним ядром були два найголовніші в житті нації первні: кров і земля. Самчук проаналізував гасла французької революції, поняття демократії й соціялізму в їх історичному розвитку й прийшов до висновку, що стали вони нездоровими головно з тієї причини, що носіями їх були саме санкюльоти, по нашому безштаньки, голодранці, по німецьки — люмпенпролетаріят. Ця безголова маса вміє тільки нищити, вона нездібна будувати. Найкращий приклад цього дала французька революція, що ґільотинувала не тільки Людвиків, але й своїх власних провідників, дала цьому приклад і російська революція. Правдивою безкровною революцією була революція фашизму і націонал-соціялізму. Втіленням і носіями цієї революції в Німеччині є сильні ряди СА — штурмових відділів націонал-соціялізму. Ідея їх — не свобода, не рівність і не братерство. Для них набільша святість — це кров і земля, органічні складники нації, що є звязком минулого, сучасного й майбутнього. Самчук уважає, що ідеї, досягнення й практика німецької революції стануть у будучому вселюдським надбанням. Було б наївністю думати, що ідеї ці остануться виключно серед німців, коли французька революція огорнула цілий світ своїми кличами. Тим більше, що під кутом своїх ідей приступає Німеччина до будови нового ладу не тільки в себе дома, але й усюди там, де сягає її вплив. — Авдиторія нагородила прелеґента пильною увагою й рясними оплесками.

Знаний ще з виступів у Ґенерал Ґубернаторстві диригент Василь Осташевський зорганізував тепер 40-особовий мішаний хор ім. Кошиця. Досі мужеський хор під його орудою обслуговував українські національні імпрези в Берліні та недавно зробив у салі Бетовена свій концертовий дебют на берлінському терені. Осташевський працює над хором за підтримкою централі й філії УНО в Берліні вже від пів року з непересічними успіхами, коли зважити, що хор аматорський і проби відбуваються пізніми вечорами після 10-годинної праці. Після кількамісячної праці приступив тепер диригент Осташевський до праці над мішаним хором, у якому має під цю пору сорок голосів. Диригент плянує розбудувати свій хор, якому дав імя О. Кошиця, на репрезентативний хор у Берліні. Завданням хору було б і надалі обслуговувати українські імпрези та служити пропаґанді української пісні. Дня 24. травня виступить хор з великим концертом у салі Бетовена. Цим має він започаткувати пляновану працю. В найближчому часі дасть хор ім. О. Кошиця концерти на користь Червоного Хреста і на Допомоговий Фонд Українського Студентства. Плянуються також виступи хору у „Концерті побажань" (що-недільному радіовому „Вуншконцерті") та в берлінській „Скалі". — Бажаємо хорові багато успіху й переведення в життя гарних плянів.

Кент.

—o—

СВЯТА ВІЙНА ПРОТИ АНГЛІЇ

ЦАРГОРОД, 19. 5. — В багатьох містах **Сирії й Ливану** відбулися минулої пятниці магометанські відправи. Магометанські духовні звертаються з закликом до музулman у справі участи у святій війні проти Англії та одночасно висловили побажання для молодого короля Іраку — Файсаля та премієра Кайлянія.

—o—

ЦЕНЗУРА У ФРАНЦІЇ

У звязку з німецько-французькими переговорами у Франції загострено цензуру щодо відомостей про ці переговори. Річ у тому, щоби не ширились неправдиві та тенденційні вістки у пресі та не виходили таким чином поза границю й не мали впливу на дальший хід переговорів.

—o—

Віктор Емануїл III-ій у Чорногорі

БЕРЛІН, 19. 5. — Підчас своєї поїздки до Альбанії король і цісар Віктор Емануїл прибув у пятницю до колишньої столиці Чорногори — Цетинії. Місто було прикрашене італійськими та чорногорськими прапорами. Після того як Віктор Емануїл III-ій був приявний на святочному поході італійських військ, він прийняв в осідку цивільного комісара представників чорногорського населення. Один з них привітав монарха і зазначив у своїй промові, що особа цісаревої і королевої Олени вяже Чорногору з Італією. Опісля Віктор Емануїл III-ій склав на домовині діда цісаревої і королевої Олени великого князя Мірка китицю квітів.

Заклик д-ра Павеліча до робітників і селян

БЕРЛІН, 19. 5. — На день перед тим, як хорватський уряд рішив завести в Хорватії монархічний лад, д-р Павеліч звернувся із закликом до селян і робітників Хорватії, в якому зазначив, що після довгої боротьби хорватських націоналістів Хорватія стала вільна. Білгородський капіталізм поневолював і використовував хорватських селян.

Одночасно вся хорватська преса пригадує монархістичні традиції Хорватії і переповідає історію хорватських королів.

Мадярська преса прийняла вістку про віднову монархії в Хорватії прихильно. Інші держави покищо ще не зайняли до того становища.

—o—

Затикають діру дірою

ШТОКГОЛЬМ, 19. 5. — Лондонська інформаційна служба подає, що нові англійські війська прибули до Іраку і до Палестини. Очевидно, що англійці не кажуть, звідки вони приїхали. Якраз тепер Англія висилає підмогу на всі боки від Суезу до Сінґапуру. Англійці старанно промовчують, що на ділі розходиться про перекидання сил, які пересувають з найбільшим поспіхом з одного загроженого місця на друге. В дійсності англійці ввесь час орудують тими самими силами.

—o—

— **НАЧАЛЬНИЙ КОМАНДАНТ німецького корпусу в Африці, ген. Роммель, відзначив начального команданта італійських збройних сил у Півн. Африці, ген. Ґарібальдія, Залізним Хрестом І. і ІІ. кл., який надав йому Фірер.**

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба вплачувати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генеральнoго Губернаторства треба пересилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, ІІ. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernruf 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher 102-79